

**M U N I
M E D**

Ukazatele zdraví, zdravotní stav populace ČR

Jindřich Fiala

Ústav veřejného zdraví LF MU

Preventivní lékařství II - BVPL0622 (NUT) + MPPL0822 (OPTO)

- 1) 20.2. - **Zdravotní stav populace a jeho hodnocení** (*doc. Fiala*)
- 2) 27.2. - **Kardiovaskulární onemocnění** (*doc. Fiala*)
- 3) 5.3. - **Alergie** (*doc. Šimůnek*)
- 4) 12.3. - **Vybrané nemoci respiračního ústrojí** (*doc. Šimůnek*)
- 5) 19.3. - **Vybrané nemoci trávicího ústrojí** (*doc. Šimůnek*)
- 6) 26.3. - **Nádorová onemocnění** (*doc. Fiala*)
- 7) 2.4. - **Osteoporóza** (*doc. Šimůnek*)
- 8) 9.4. - **Obezita** (*Mgr. Forejt*)
- 9) 16.4. - **Principy a prostředky ochrany bezpečnosti potravin a předmětů běžného užívání v ČR** (*Mgr. Peřina*)
- 10) 23.4. - **Hodnocení genotoxického rizika** (*Mgr. Chuchmová*)
- 11) 30.4.- **Chemické znečištění, teratogeny** (*Dr. Zvěřina*)
- 12) 7.5.- **Mikrobiom a lidské zdraví** (*doc. Krsek*)
- 13) 14.5. - **Výživa jako rizikový faktor** (*Prof. Derflerová Brázdová*)
- 14) 21.5. - **Výživa jako faktor podpory zdraví** (*Prof. Derflerová Brázdová*)
- 15) 28.5. - TEST

- Zdraví – definování a determinanty
- Ukazatele zdravotního stavu
- Parametr kvality života
- Informační zdroje – údaje o ZS
- Zdravotní stav obyvatel ČR – hlavní charakteristiky, časové trendy, mezinárodní srovnání

Definice:

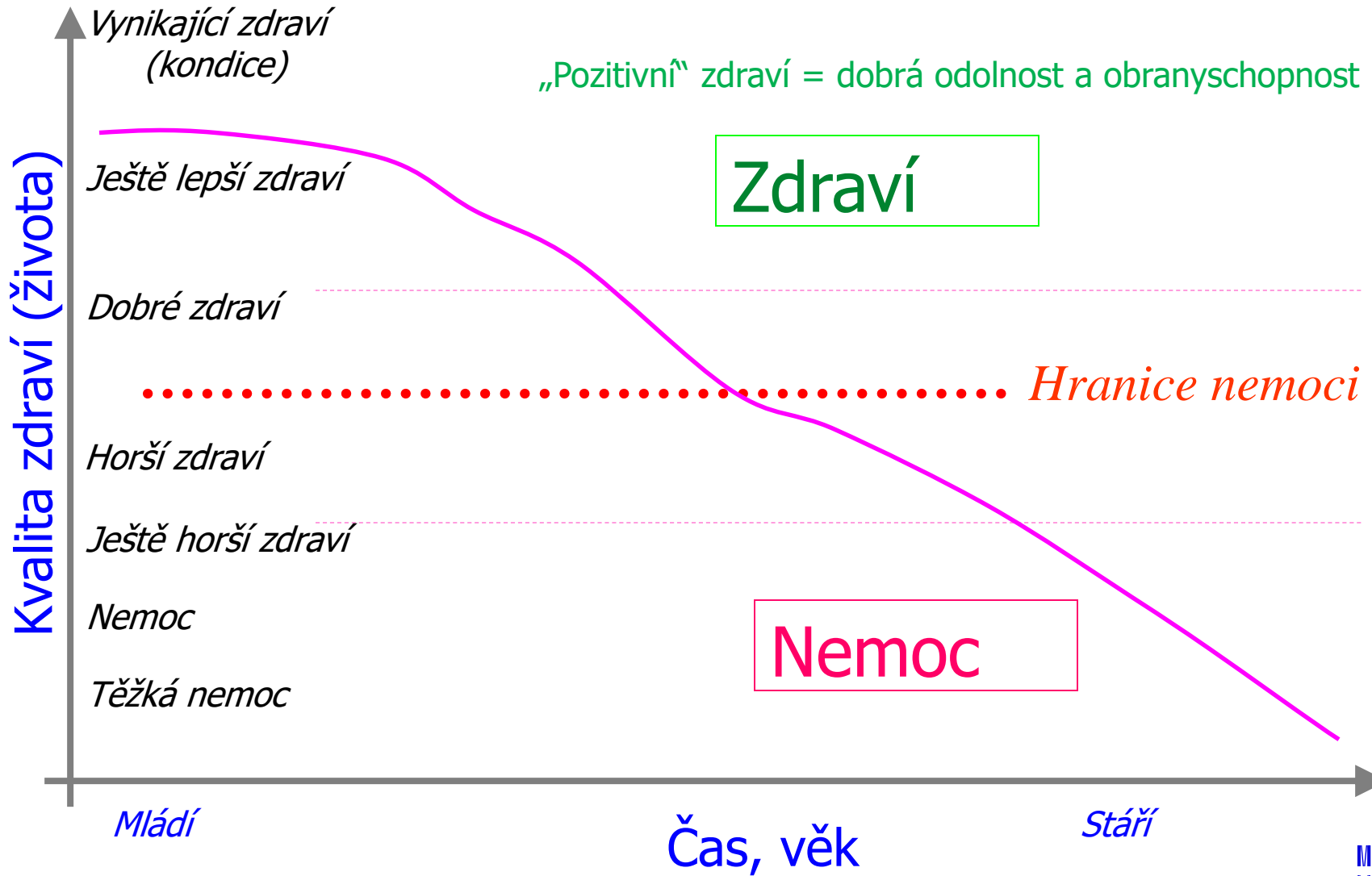
- **Zdraví je stav plné tělesné, duševní i sociální pohody a nespočívá jen v nepřítomnosti nemoci nebo vady (WHO)**



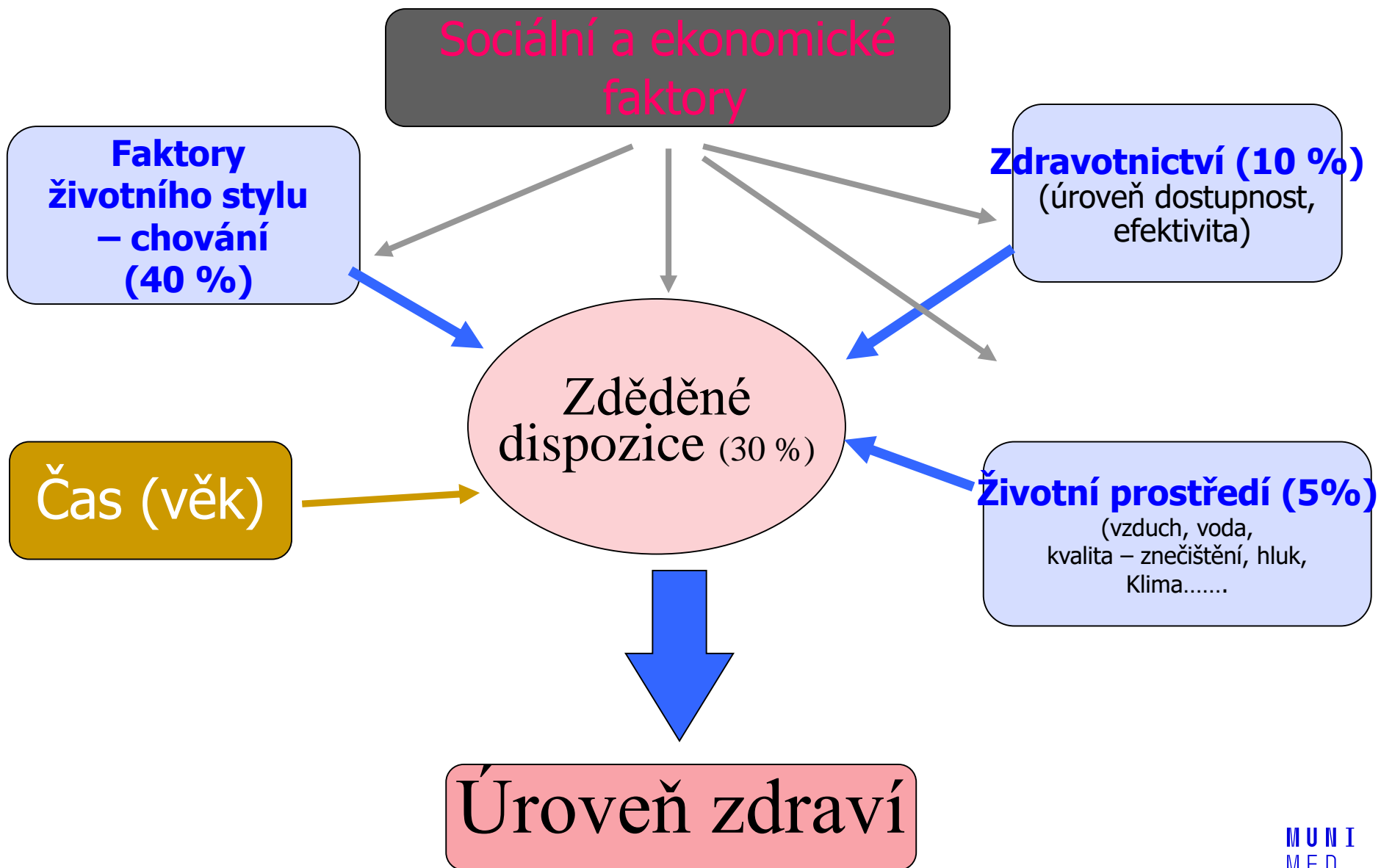
Relativita zdraví, mnohostupňovost



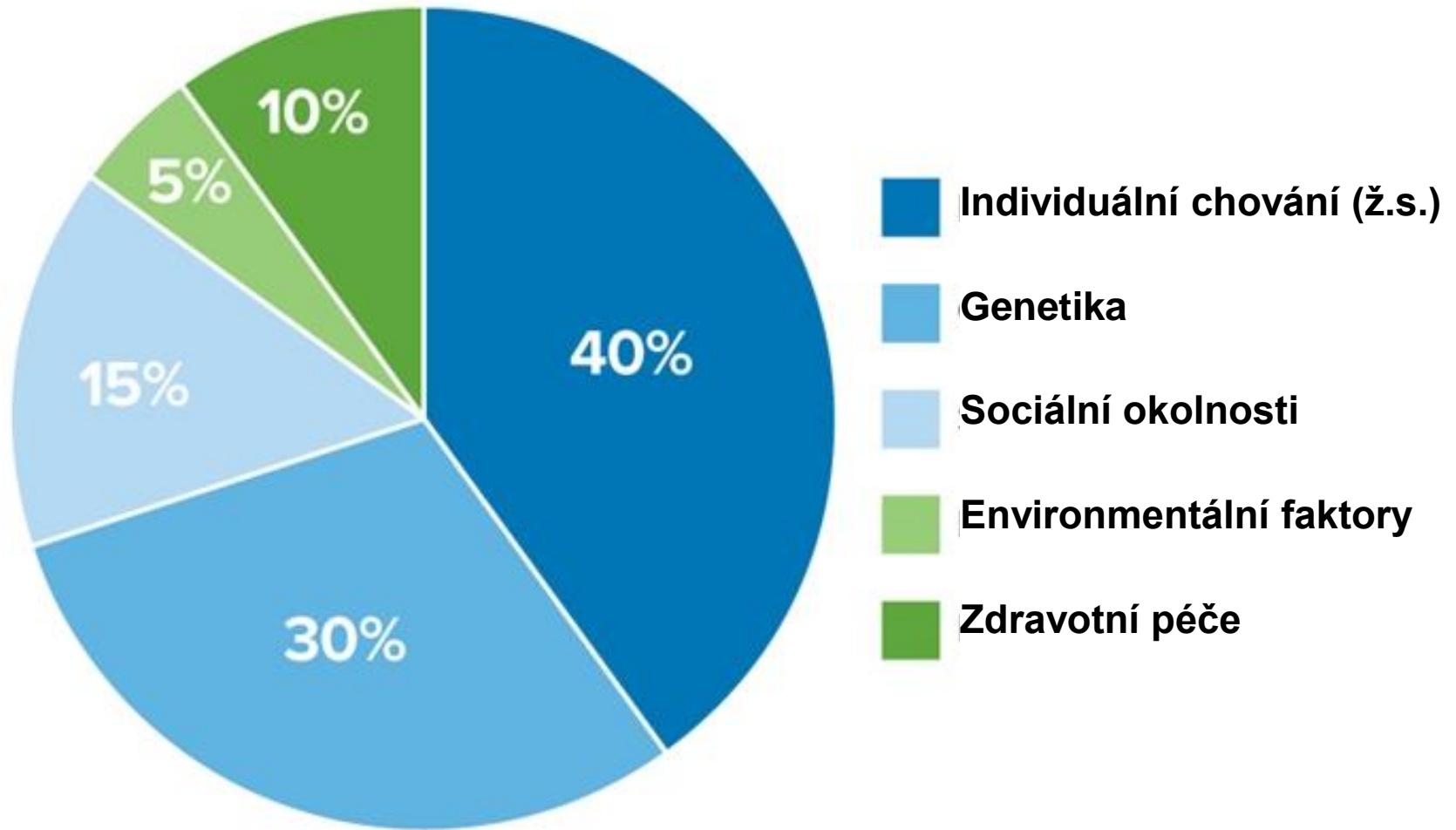
Zdravotní stav jedince a jeho vývoj v čase



Na čem závisí jak jsme zdraví – ovlivitelné vs neovlivnitelné faktory

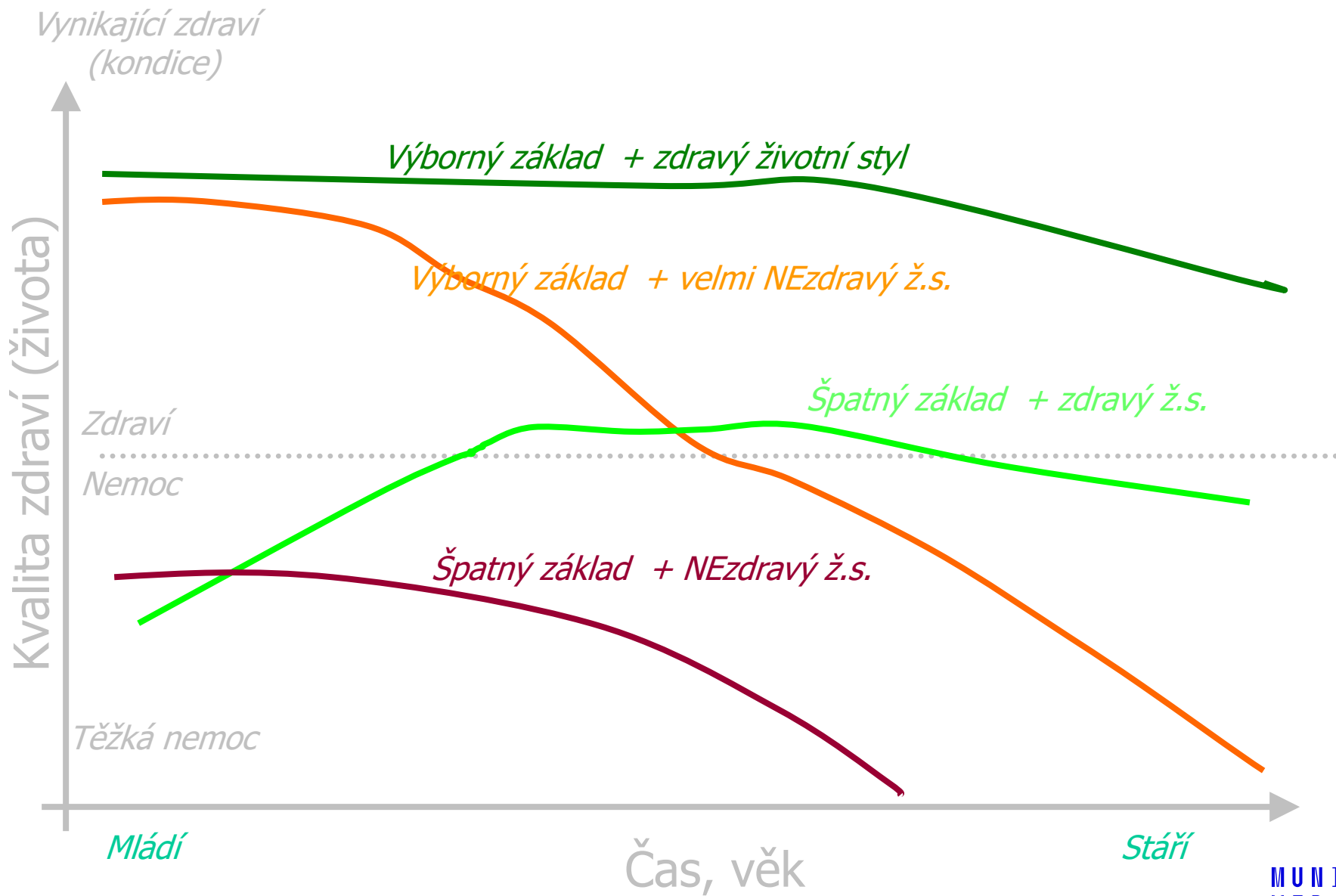


Determinanty celkového zdraví



Source: *We Can Do Better—Improving the Health of the American People*, The New England Journal of Medicine, September 2007

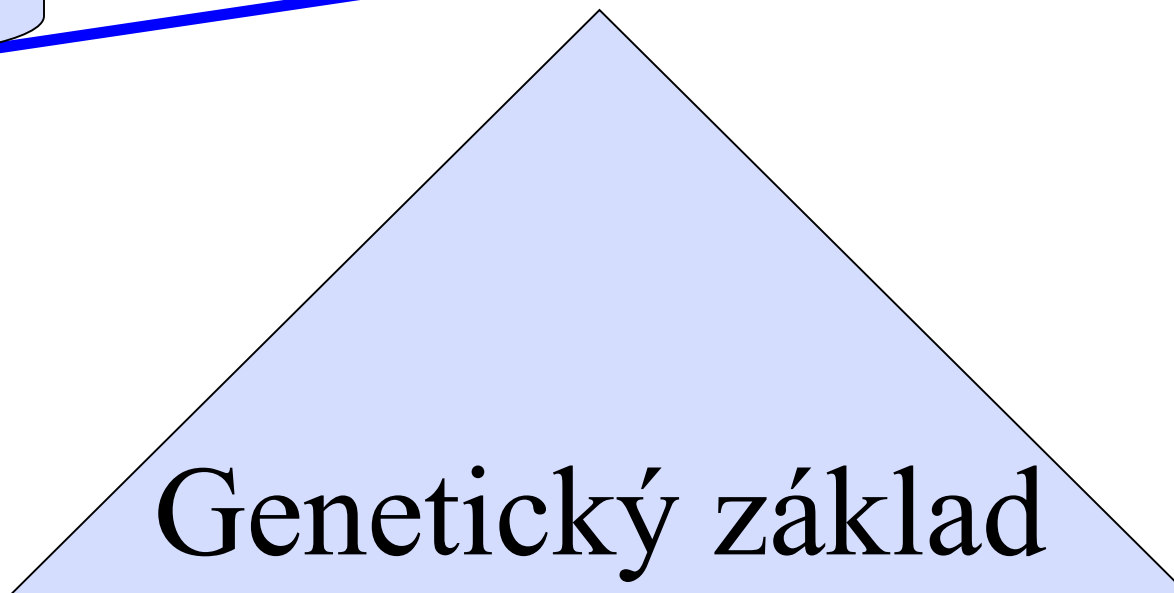
Zdravotní stav jedince – různé možnosti vývoje – kombinace vlivu zděděných dispozic a různého životního stylu



Determinanty zdraví – balance mezi škodlivými a ochrannými faktory

Výsledek – co převáží?

NEMOC – ZDRAVÍ



Založené na:

- **úmrtnosti**
- **nemocnosti**
- **kvalitě života** a „ztracených letech“

Úmrtnost (mortalita):

- **Hrubá** – nestandardizovaná (počet zemřelých/rok, resp. počet zemřelých/100 tis. – za rok)
- **Standardizovaná** (věkově) - např. SDR – Stand. Death Rate
Jelikož úmrtnost velmi záleží na věku (věkové struktuře), je věková standardizace nutná pro jakékoliv srovnávání dvou více populací (např. mezinárodní). Úmrtnost se přepočítá na „standardní věkové složení“, pro všechny stejné.
- **Specifická** – na určitá onemocnění (počet zemřelých na určité onemocnění/rok)
- **Struktura úmrtnosti** (kolik % tvoří úmrtnost na jednotlivé příčiny)
- **Předčasná** (věkově omezená) – např. do 65r.
- **Střední délka života** – ukazatel založený na úmrtnosti – viz. dále

Letalita: (smrtnost)

Poměr **mortalita/incidence**

Střední délka života (Life expectancy):

S.d.ž. při narození:

- Vyjadřuje počet let, kterých se průměrně dožije novorozenec za předpokladu zachování úmrtnostních poměrů z období jejího výpočtu
- Je ukazatelem, který globálně charakterizuje úmrtnostní poměry

Střední délka zdravého života (Healthy Life expectancy)

- Vyjadřuje počet let, kterých se průměrně dožije člověk ve zdraví

Střední délka života v 65 letech

- Vyjadřuje počet let, kterých se průměrně ještě dožije jedinec, kterému je nyní 65 let

■ Incidence:

Nové případy / rok

Absolutní = skutečný počet, relativní = na 100tis. obyv.

Pokud není uváděna pro úzké věkové skupiny, je třeba provést věkovou standardizaci! (např. SIR – Standardized Incidence Rate)

Longitudinální ukazatel!

■ Prevalence:

Celkový počet osob žijících k určitému datu s příslušným onemocněním

Průřezový ukazatel!

Parametr kvality života

Dle metodologie WHO „Burden of Disease“

(Hodnocení i kvality života, spojené vyjádření ztrát smrtí i nemocemi)

■ DALY (disability-adjusted life years)

Roky ztraceného zdraví

Součet složky popisující ztráty zdraví způsobené předčasnými úmrtími - **Years of life lost (YLL)** a složky popisující ztráty způsobené nemocnostmi - **Years lived with disability (YLD)**.

DALY

Disability Adjusted Life Year is a measure of overall disease burden, expressed as the cumulative number of years lost due to ill-health, disability or early death

$$= \text{YLD} + \text{YLL}$$

Years Lived with Disability + Years of Life Lost



■ HALE (healthy life expectancy)

Zdravá délka života

„Očištěná“ střední délka života o dobu prožitou s nemocemi (doba prožitá s nemocemi je vážená mírou omezení zdraví zapříčiněné těmito nemocemi).

Analýza dat umožňuje:

- Stanovení konkrétních priorit specifické populace
- Správné určení nejdůležitějších determinant zdraví
- Poznání etiologie nemocí, správné určení rizikových i ochranných faktorů
- Posouzení efektu provedených opatření

Stěžejní parametry pro sledování:

- Struktura hlavních zdravotních problémů
- Regionální (mezinárodní) srovnání
- Časové trendy

Jaké nemoci představují v současnosti největší zdravotní problém pro naši populaci?

Různá kritéria:

- Co je nejčastějšími příčinami **smrti**?
- Co je nejčastějšími příčinami **nemocnosti**?
(důležitý parametr – jaké, **jak závažné** nemocnosti?)
- Co je nejčastějšími příčinami **předčasně úmrtnosti**?
- Co nejčastěji a nejvíce snižuje **kvalitu života**?

Parametry:

- Věkově specifická úmrtnost
- Incidence
- Relativní riziko (RR)
- Atributivní riziko (AR).....

European Health Information Gateway

<https://gateway.euro.who.int/en/>

The screenshot shows the top navigation bar of the European Health Information Gateway. On the left is the WHO logo and 'World Health Organization European Region'. The main title 'European Health Information Gateway' is centered. On the right, there are language options for 'English' and 'Русский', and a search bar. Below the navigation bar is a horizontal menu with five items: 'Home', 'Gateway', 'Country profiles', 'Data', and 'Indicators Explorer'. The main content area features a large heading 'European Health Information Gateway' with the tagline 'A wealth of information at your fingertips'. Below this are three white boxes, each representing a key feature: 'Country profiles' (with a location pin icon), 'Data' (with '1101/1001' and a line graph icon), and 'Indicators Explorer' (with the 'HFA' logo). Each box contains a brief description of the feature.

World Health Organization
European Region

English Русский

Search

Home Gateway Country profiles Data Indicators Explorer

European Health Information Gateway

A wealth of information at your fingertips

Country profiles

Find a country that you are interested in and study the data about of this location.

Data

Browse through WHO databases and find the information you are looking for.

Indicators Explorer

The indicators explorer contains indicators from WHO Europe's Health for All family of databases. The data is collected by WHO Europe in collaboration with the Member States in the WHO European region, and from other relevant international data sources.

European Health For All Database (HF-DB)

<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>

Advanced explorations available

Discover this dataset deeper in the Indicators Explorer. [Learn how](#)

Choose the type of chart

Line chart Bubble chart Map

Crude death rate per 1000 population (deaths per 1000 population)

Members of the European Union

Visualize data

European Health for All database (HFA-DB)

HFA-DB

Visualize in Indicators Explorer

Download dataset ↓

Indicators: 618 Updated: 20 November 2023 Contact: [Data and Digital Health Unit \(DDH\)](#)

Since the mid-1980s, Member States of the WHO European Region have been reporting essential health-related statistics to the Health for All (HFA) family of databases, making it one of WHO's oldest sources of data. As it is based on reported data, rather than estimates, the HFA family of databases is also particularly valuable.

HFA databases bring together the indicators that are part of major monitoring frameworks relevant to the Region, such as Health 2020 and the Sustainable Development Goals. The indicators cover basic demographics, health status, health determinants and risk factors, as well as health care resources, expenditures and more.

HFA databases allow access to regional, national and some subnational indicators and metadata, which are visualized through interactive online tools in the Health for All explorer. Data, metadata, graphs and maps can be exported or shared online and on social media.

The following abbreviations are used in the indicator titles:

- SDR: age-standardized death rates (see HFA-DB user manual/Technical notes, page 13, for details)
- FTE: full-time equivalent
- PP: physical persons
- PPP\$: purchasing power parities expressed in US \$, an internationally comparable scale reflecting the relative domestic purchasing powers of currencies.

Find an indicator in this dataset:

🔍 Search for an indicator:

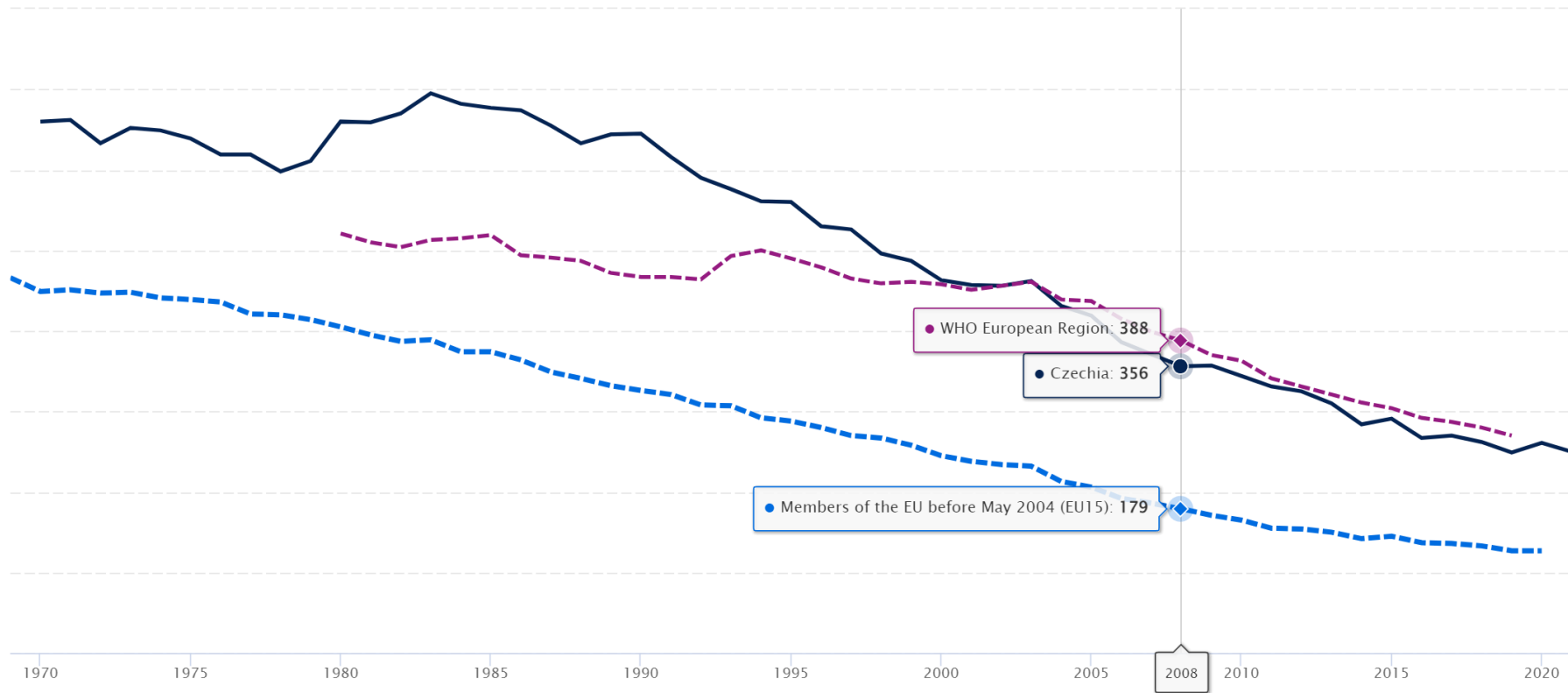
European Health For All Database (HF-DB)

<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>

SDR, diseases of circulatory system, all ages (deaths per 100 000)

All years ▾

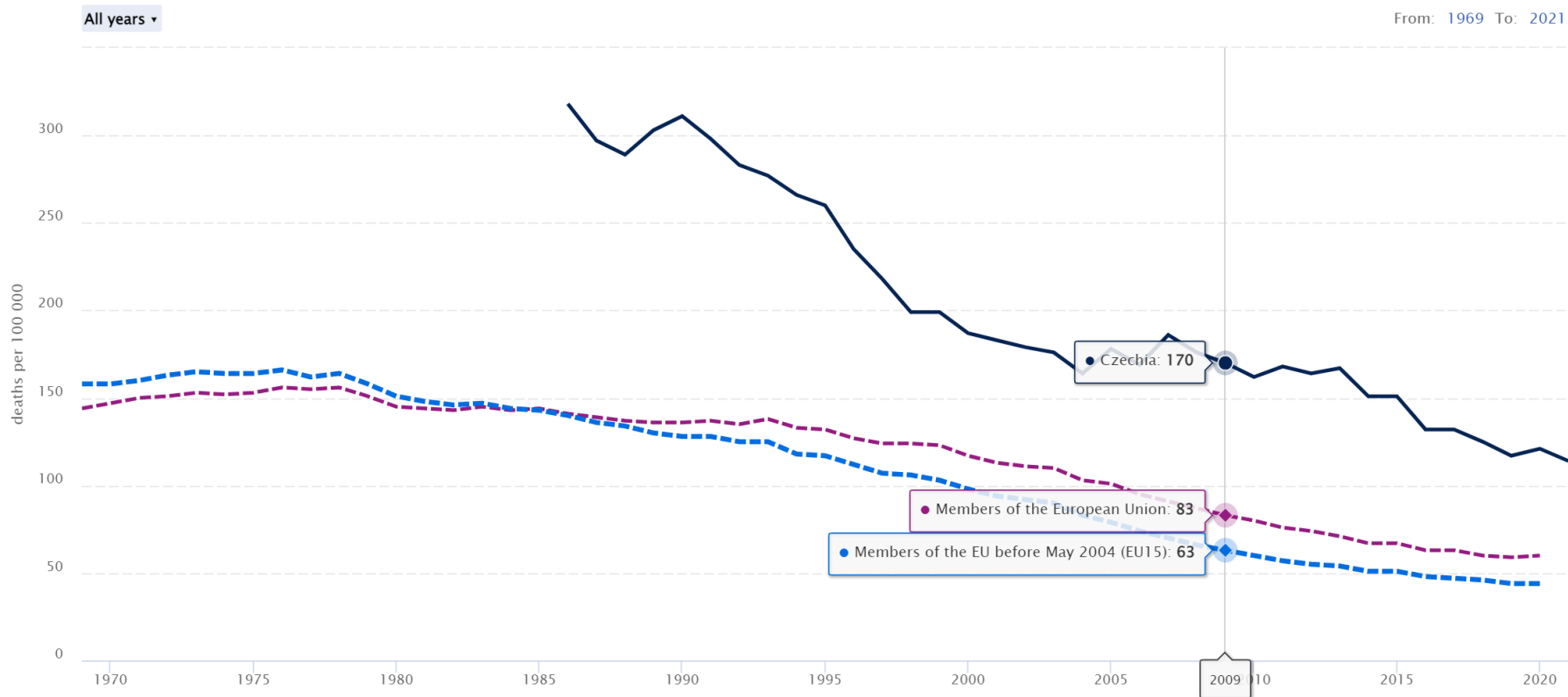
From: 1969 To: 2021



European Health For All Database (HF-DB)

<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>

SDR, Ischaemic heart disease (deaths per 100 000)



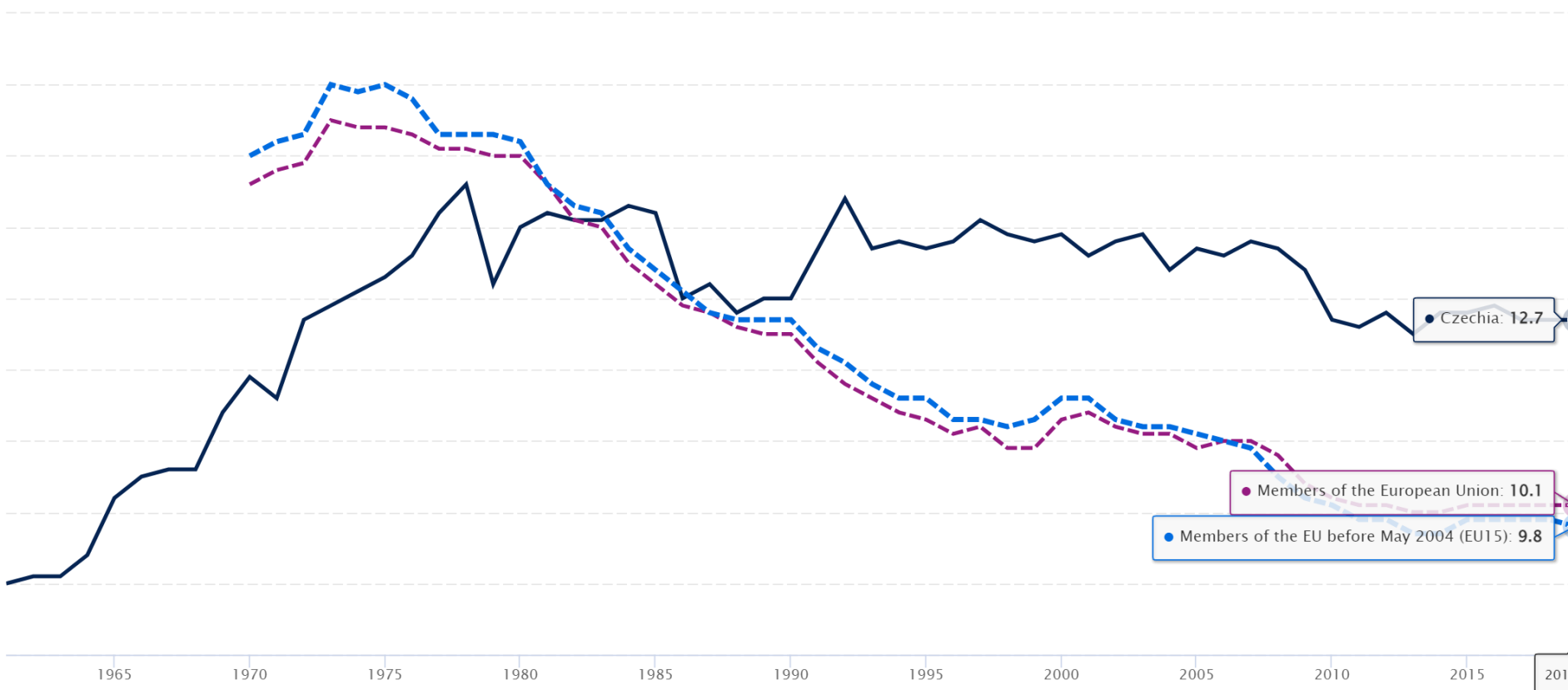
European Health For All Database (HF-DB)

<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>

Pure alcohol consumption, age 15+ (litres per capita)

All years ▾

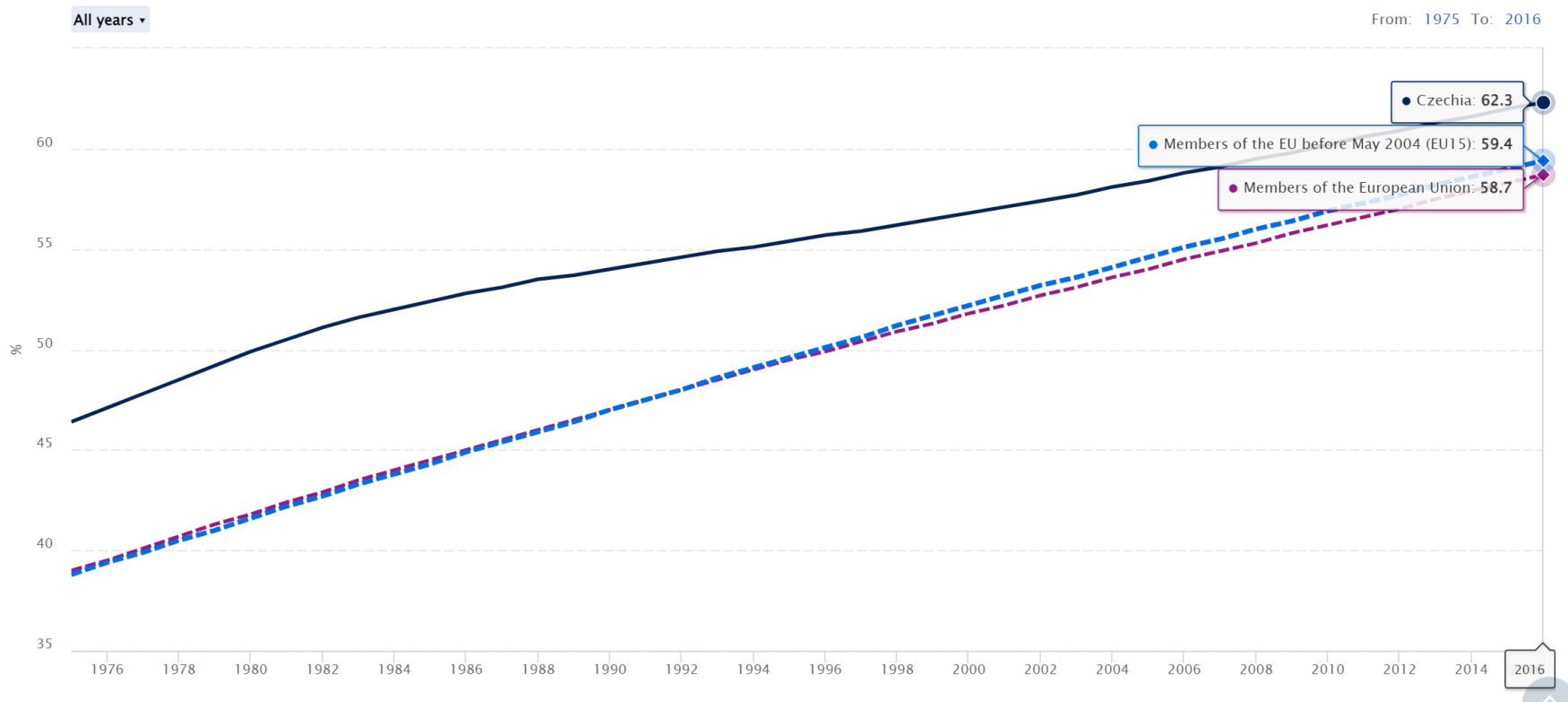
From: 1961 To: 2019



European Health For All Database (HF-DB)

<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>

Age-standardized prevalence of overweight (defined as BMI = 25 kg/m²) in people aged 18 years and over (WHO estimates) (%)



Zdroje informací - ÚZIS

<https://www.uzis.cz/>



Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic

COVID-19

O NÁS

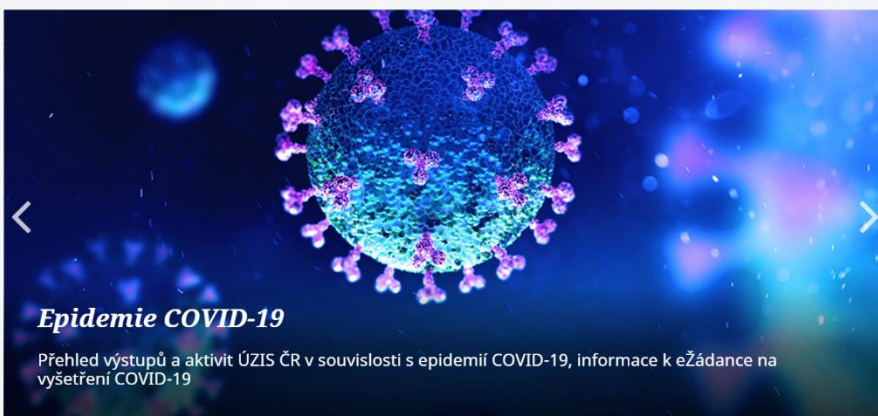
NZIS

KONFERENCE

KOMUNIKACE S ÚZIS

AKTUALITY

*Sbíráme a zpracováváme statistická data
pro zkvalitnění našeho zdravotnictví*



Epidemie COVID-19

Přehled výstupů a aktivit ÚZIS ČR v souvislosti s epidemií COVID-19, informace k eŽádance na vyšetření COVID-19

18. 1. 2024

Druhý ročník Konference NIKEZ a Global Evidence Summit 2024

20. 12. 2023

Novotvary 2019–2021

15. 12. 2023

Zahájení ostrého provozu nově doplněných modulů v Národním registru kardiovaskulárních intervencí

23. 11. 2023

Program časného záchytu nádorů prostaty – nová éra v péči o mužské zdraví

21. 11. 2023

Zdravotnictví ČR: Personální kapacity a odměňování 2022

Zobrazit více...

Registry a sběr dat

Registrace a vstup do registrů	Roční výkazy
Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb (NRPZS)	Národní registr zdravotnických pracovníků (NR-ZP)
Národní zdravotní registry	Ostatní rezortní registry
Ochrana veřejného zdraví	Klasifikace

Statistické výstupy

Statistika zdravotních služeb	Statistika vybraných ekonomických témat
Statistika vybraných oborů lékařské péče	Významná témata a analýzy
Souhrnné reporty	Mezinárodní srovnání
Knihovna a archiv	Tematické řady

Registry a sběr dat

Statistické výstupy

Statistika zdravotních služeb ▶

Statistika vybraných oborů
lékařské péče ▶

Statistika vybraných
ekonomických témat ▶

Významná témata a analýzy ▶

Souhrnné reporty

Mezinárodní srovnání

Knihovna a archiv

Tematické řady

Doporučené články

*Již 20 let mamografický screening
zachraňuje životy*

*Zdravotnická ročenka České
republiky 2021*

Knihovna a archiv

Zdravotnická ročenka České republiky

ISSN: 1210-9991, (0514-2431)

Stran: cca 260 stran

Publikace je k dispozici od roku 1957, od roku 1991 v česko-anglické verzi. **Celá řada je vystavena v plném znění.**

Vystavená řada zahrnuje ročenky Československé republiky, Československé socialistické republiky, Československé federativní republiky a České republiky. Pro zajímavost je řada doplněna o Zdravotnickou ročenku československou, ročník 1938.

Obsahově vychází především z údajů Národního zdravotnického informačního systému a demografických údajů Českého statistického úřadu. Podává ucelenou informaci o zdravotnictví v České republice. Zahrnuje údaje za oblast demografie, zdravotního stavu obyvatelstva, sítě a činnosti zdravotnických zařízení, pracovníků a zdravotnického vzdělávání, ekonomických ukazatelů a mezinárodní srovnání vybraných ukazatelů. Ve vybraných tabulkách jsou aktuální údaje doplněny o údaje za roky 2000, 2005 a 2010. Každá kapitola obsahuje textovou, tabulkovou a grafickou část.

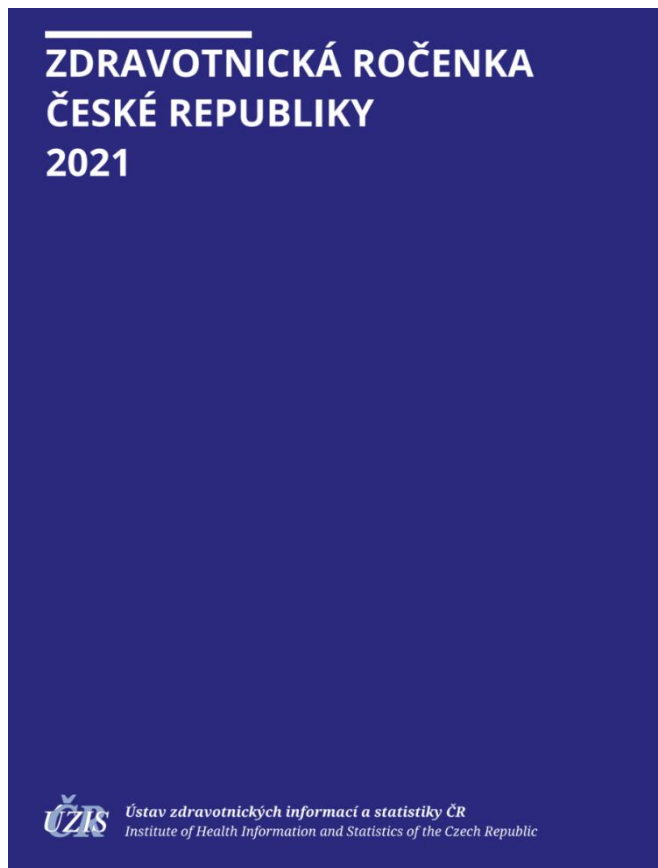
Zdravotnická ročenka České republiky 2021

 [Zdravotnická ročenka České republiky 2021](#)

[zobrazit](#)

Zdravotní profily zemí

<https://www.uzis.cz/res/f/008435/zdrroccz2021.pdf>



https://health.ec.europa.eu/state-health-eu/country-health-profiles_cs



Novotvary

<https://www.uzis.cz/res/f/008447/novotvary2019-2021.pdf>

Centrum pro rozvoj technologické platformy registrů Národního zdravotnického informačního systému,
modernizace vytěžování jejich obsahu a rozšíření jejich informační kapacity.
Rozvoj technologické platformy NZIS — CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0002748

Rozvoj technologické platformy NZIS

Novotvary 2019–2021 ČR ***Cancer incidence 2019–2021*** ***in the Czech Republic***

ZDRAVOTNICKÁ STATISTIKA ČR
Vydává Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Praha 2, Palackého nám. 4
www.uzis.cz



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Ústav zdravotnických informací a statistiky
České republiky

MUNI
MED

Novotvary - SVOD

<https://www.svod.cz/>

ISSN 1802-8861

EPIDEMIOLOGIE ZHOUBNÝCH NÁDORŮ V ČESKÉ REPUBLICE

O PROJEKTU
AKTUALITY, ZPRAVODAJSTVÍ
SOFTWARE SVOD
EPIDEMIOLOGICKÉ ANALÝZY
PRŮVODCE ANALÝZAMI

Publikace, zprávy
WWW odkazy
Kalendář odborných akcí
Onkologické časopisy
Služby pro novináře
Varování před dezinformací
Vaše dotazy
Správce portálu

AKTUALITY, ZPRAVODAJSTVÍ

Epidemiologické analýzy

INCIDENCE A MORTALITA
REGIONÁLNÍ PŘEHLEDY
VĚK PACIENTŮ
SROVNÁNÍ SE ZAHRANIČÍM
SOUHRNNÁ PREZENTACE

Další analýzy

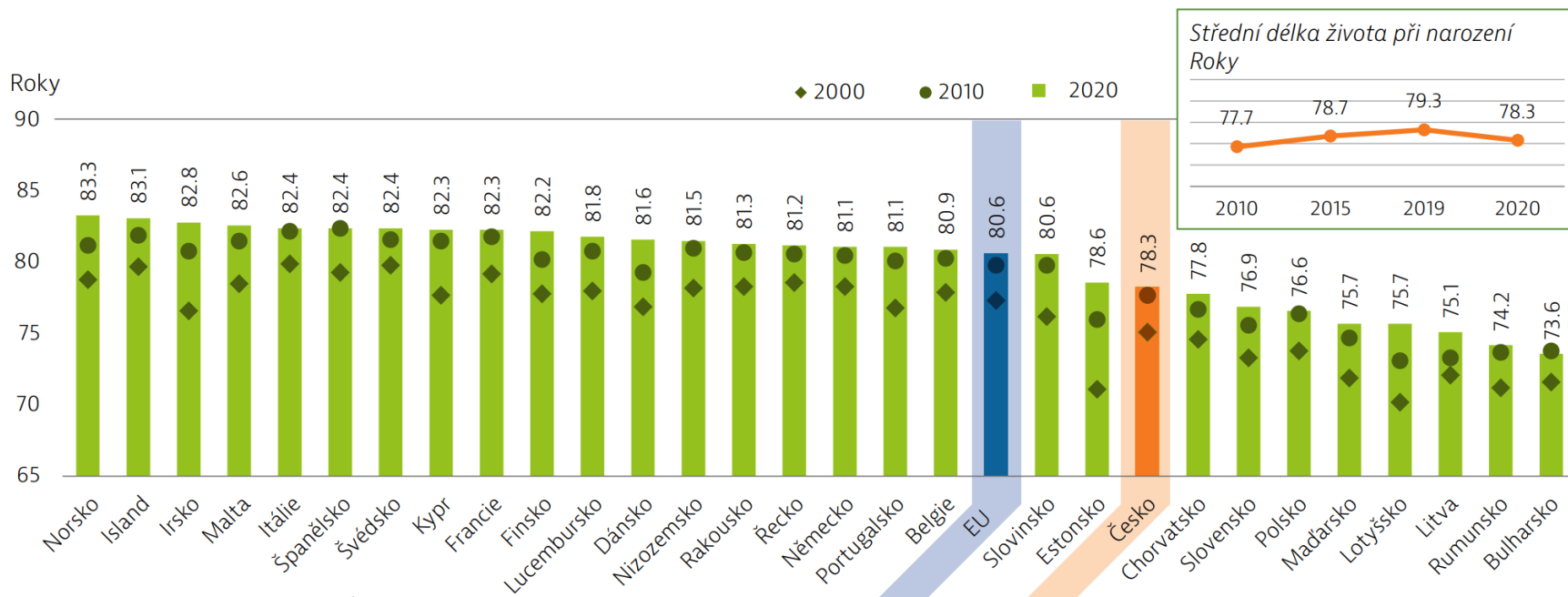
Novinky na portálu

22.03.2023 **Aktualizace dat NOR za rok 2021**
V epidemiologických analýzách jsou nyní k dispozici data NOR za období 1977–2021.

Další související projekty

Zdravotní stav

Střední délka života při narození v Česku je o více než dva roky nižší než v EU



Zdravotní stav

Ischemická choroba srdeční, cévní mozková příhoda a rakovina plic byly nejčastějšími příčinami úmrtí, ale v roce 2020 připadal velký podíl úmrtí i na onemocnění COVID-19

